

RES BIBLIOTHECA

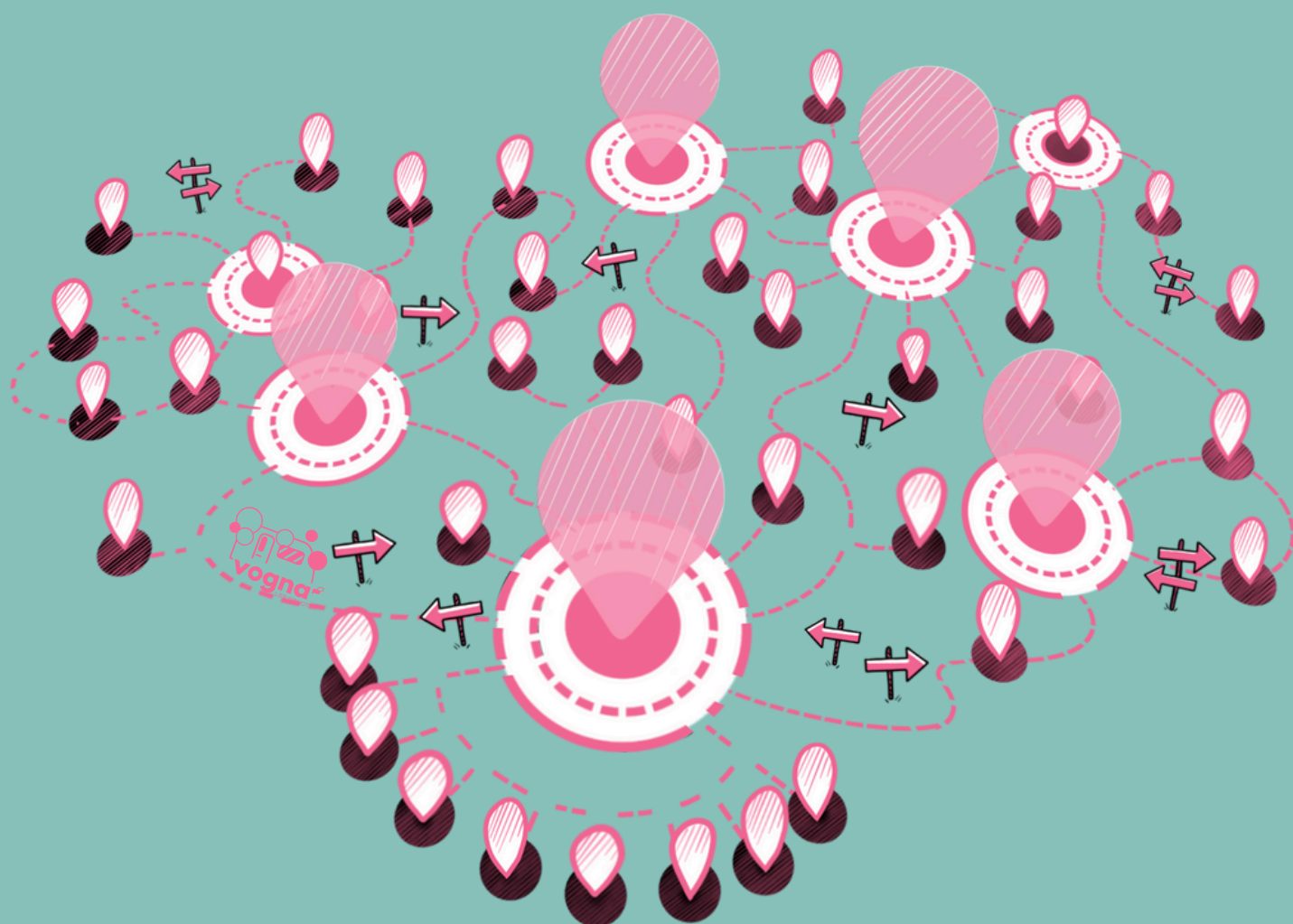

LIER BIBLIOTEK 2024/25

RES BIBLIOTHECA

Res Bibliotheca	5	Storytelling	36
		Business Model Canvas	39
Utfordringer	6	Vogna	40
Manglende deltakelse	7	Vogna	41
Nytt bibliotek på bakkeplan	11	Prototype	42
		Program 2024	43
En spire blir plantet	13	Lier folkeundersøkelse	44
En spire blir plantet	14	Sånn gjør vi det	46
Tverrfaglig samarbeid	16	Måten vi jobber på	47
Brev fra Anne-Britt Rage	18	6 suksessfaktorer	50
Fra katedral til laboratorium	19	Innovasjonsprosjekt	51
Kunst + bib = sant	21		
Workshop	22	Forankring i lovverket	52
Workshop	23	Forankring i lovverket	53
Workshop 1, Gilhus Gård	24	Fleksibel og forberedt	55
Workshop 2, Terminal 4	25		
Susana Silvestre	26	Veien videre	56
		Hva skjer i 2025	57
Design Thinking	28	Europeisk nettverk	58
Design Thinking	29	Søknaden til Next Library	59
Prosessen slik vi bruker den	31	Vogna program 2026	59
Visual Thinking	32	Formidling av Res Bibliotheca	60
SWOT-analyse	32	Utstilling	60
Community Mapping	32		
Citizen Lab	32	La spiren vokse	63
Focus Group	33		
Personas	33	Bidragstyttere	64
Clustering	33	Økonomisk støtte	65
World Café	34		

**RES
BIBLIOTHECA**

**ER EN
IKKE-LINEÆR
PROSESS**

RES BIBLIOTHECA

Innovasjonsprosjektet Res Bibliotheca har som mål å forme fremtidens bibliotek i Lier som en demokratisk møteplass som engasjerer brukerne, styrker lokalsamfunnet, og sikrer relevante tjenester.

Gjennom tverrfaglig samarbeid og deltagende metoder skal biblioteket fremme dialog, bygge tillit, og skape respekt for ulike synspunkter. Ved å bruke god tid og variere i intensitet, i en ikke-lineær prosessmodell, skaper vi varig endring i Biblioteket.

UTFÖRD RINGER

Foto: Anne-Britt Rage
Citizen lab 2024

MANGLLENDE DELTAKELSE

Synkende leseferdigheter representerer en direkte trussel mot demokratiets framtid. Dette henger blant annet sammen med utstrakt skjermbruk og mangel på fysiske møteplasser, samt et hurtiggående samfunn som setter krav til stadig raskere tilpasning. Folk føler seg mer fremmedgjort, og det er en økning i ekkokamre, ekstremisme og ensomhet. Alt dette fører til en følelse av manglende tilhørighet i samfunnet.

Er vi vitne til et demokrati på vei bakover?

Biblioteket har et stort potensial for å spille en aktiv rolle i møte med dagens utfordringer, men vi er fortsatt preget av en gammel, katedral-lignende tankegang. Vi blir fremdeles oppfattet som en rolig serviceinstitusjon som kun er tilgjengelig for de som aktivt oppsøker oss. Vår synlighet utenfor bibliotekets egne vegger er begrenset.

Lier bibliotek er dessuten plassert i en bortgjemt 2. etasje i et næringsbygg, noe som gjør oss mindre tilgjengelige for publikum. I tillegg har vi en inngangsdør som på grunn av brannvern setter store begrensninger på antall mennesker inne i biblioteket. Vi opplever å ha for lite kapasitet for behovet som er i Lier.

Vi arbeider ofte i vår egen boble, fanget i etablerte rutiner.

Det er derfor nødvendig å sette i gang en endringsprosess for å nå ut til flere og tilpasse oss nye behov.

Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet.

Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.

Folkebibliotekloven, 2014, § 1-1

38%

AV NORDMENN FØLER SEG ENSOMME

HOS NORSK UNGDOM ER ANDELEN OVER

70%

Røde kors rapport: [“Psykt Ensom. Om ensomhet blant barn og unge”](#). 2021

Det som gjør ensomhet så fryktelig, er tapet av menneskelig fellesskap.

Når vi er ensomme, blir vi ikke bare isolert fra andre, men vi mister også evnen til å knytte oss til noe større enn oss selv.

The Origins of Totalitarianism
Hannah Arendts, filosof og samfunnsviter

**Å FÅ LOV TIL Å VÆRE MED PÅ RES BIBLIOTHECA
VAR EN ØYEÅPNER. ENDELIG EN METODE FOR Å
PLANLEGGE TING JEG EGENTLIG IKKE KAN, OG SÅ
VISER DET SEG AT JEG KAN FÅ DET TIL ALLIKEVEL.**

**DENNE METODEN HAR GJORT AT DET ER GØY Å
PLANLEGGE NYE PROSJEKTER. INGEN PROSJEKTER
ER FOR STORE OG FANTASIEN HAR INGEN
GRENSER.**

TOM KENNETH KRISTOFFERSEN

“Vi kan ikke bo i Lierbyen. Der skjer det ingenting.”

Fra Lier folkeundersøkelse

**300 LIUNGER I
ALDERSGRUPPEN 18-30
ÅR ER UTENFOR JOBB
ELLER UTDANNING**

Fra Handlingsprogram Lier kommune
2025-2028

I alle regioner i verden er demokratiet under angrep av populistiske ledere og grupper som avviser pluralisme og krever ukontrollert makt for å fremme de spesielle interessene til sine støttespillere, vanligvis på bekostning av minoriteter og andre antatte fiender.

Freedom House

FÆRRE LESER PÅ FRITIDEN I 2021 ENN I 2016

Regjeringens pressemelding 16.05.2023 om PIRLS undersøkelsen gjennomført i 2021

LIKER DU GODT Å LESE?

**KUN 13% AV NORSKE
10-ÅRINGER SVARER JA**

**DET INTERNASJONALE
GJENNOMSNIITTET FOR
10-ÅRINGER ER 42%**

*Norske 10-åringer har lavest leseglede,
ifølge ny internasjonal undersøkelse
Forskning.no, 16.05.2023*

**ÉN AV FEM
NORSKE 10-ÅRINGER
SCORET LAVT ELLER UNDER
PÅ MESTRINGSNIVÅ I 2021.**

**DET ER DOBBELT SÅ MANGE
SOM I 2016.**

Regjeringens pressemelding 16.05.2023 om PIRLS
undersøkelsen gjennomført i 2021

A woman with long brown hair, wearing a dark top and blue jeans, is holding a white rectangular sign in front of her. The sign has the text "Why cannot everybody go to Drammen library?" written on it in a simple, black, sans-serif font. The background is slightly blurred, showing what appears to be an indoor setting with other people and furniture.

Why cannot
everybody go
to Drammen
library?

“

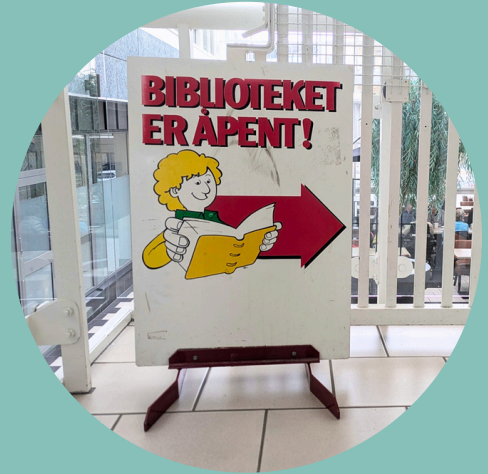
ER DET VITS Å FORNYE BIBLIOTEKET?

*Hvorfor skal vi bygge
nytt bibliotek i
Lierbyen, når vi har et
så flott bibliotek i
Drammen?*

Utsagn fra Lier folkeundersøkelse

NYTT BIBLIOTEK PÅ BAKKEPLAN

- EN PROSESS SOM HAR PÅGÅTT I 30 ÅR...

Hovedbiblioteket i Lierbyen flyttet til 2. etasje Fosskvartalet i 1991. Det var da et moderne bibliotek for Liers 20 000 innbyggere. Beliggenheten er sentral, **men utilgjengelig og lite synlig for publikum**. Lokalet som leies er 670 kvadratmeter, hvorav 567 er publikumsareal.

Lov om folkebibliotek ble revidert i 2014 der bibliotekets rolle som møteplass og uavhengig arena for samtale og debatt ble styrket. Biblioteket har økt antall arrangementer og aktiviteter, og utviklet seg til et sted der folk tilbringer mer tid enn før. Aktivitetene skaper tidvis mye støy og er plasskrevende. På grunn av lokalets antallsbegrensning (130 personer) avvises folk i døra til populære arrangementer. Støy og bråk forplantes i lokalet da det kun er ett stort rom.

Nye bibliotek bygges derfor med kapasitet for å romme mangfoldig bruk av forskjellige grupper, aktiviteter og arrangementer. For eksempel åpnet Skiptvet kommune med 3 846 innbyggere i 2023 et bibliotek over to etasjer med større publikumsareal enn hovedbiblioteket i Lierbyen.

Et større bibliotek gir funksjonelle og tilfredsstillende lokaler som dekker alle behov, og tar hensyn til krav til universell utforming. Det er en forutsetning for at biblioteket kan fungere som en åpen møteplass som oppleves som trygg og inkluderende for alle.

FINNER DU VEIEN?

Foto: Shawkat Jafari
Fra Citizen Lab 2024

OPP TRAPPA OG TIL VENSTRE!

Verbalvedtak i Handlingsprogrammet 2024-2027, punkt 3.15:

«Kommunedirektøren bes utrede og fremme politisk sak vedrørende hvordan bibliotek på gateplan i Lierbyen kan realiseres innen 2027. Det er ønskelig med vurdering av eventuelle midlertidige løsninger samt permanente løsninger. Det bes samtidig om at potensiale for samdrift med andre aktuelle kommunale tjeneste og frivillige vurderes, samt utrede hvordan biblioteket kan styrke mandatet sitt til å styrke medborgerskap, bygge lokaldemokrati og være en aktiv del av lokalsamfunnet i Lierbyen.»

Fra politisk sak lagt frem for politikerne i Lier kommune vinteren 2025

En spire blir plantet

Fiskene som slår røtter (2020–2022) fikk mye oppmerksomhet. Nysgjerrig? Les mer om prosjektet her:

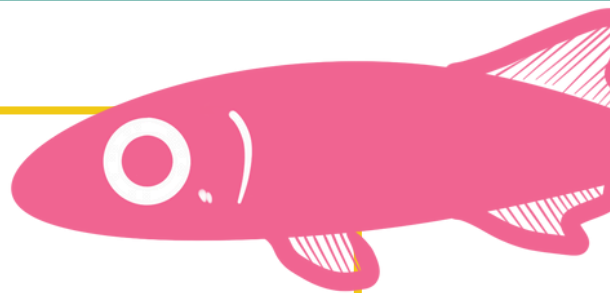
[Biblioteksutvikling](#)

[Green Library Award 2022](#)

Artikkel [Noll27 3/22](#)

Artikkel [Innsatsområde: FNs bærekraftsmål](#)

[Akvaponi prosjektside fra sommercamp 22](#)

En spire blir plantet

Lier bibliotek har tidligere gjennomført prosjektet *Fiskene som slår røtter* (2020–2022) med støtte fra Nasjonalbiblioteket innen innsatsområdet FNs bærekraftsmål. Prosjektet var et samarbeid mellom biblioteket og kunstnergruppen TWAPS om å bygge et laboratorium med akvaponi i bibliotekets drivhus. Prosjektet fikk betydelig internasjonal oppmerksomhet og ble nominert til IFLAs Green Library Award i 2022.

Erfaringen var at biblioteket ble noe mer enn boksamlingene: det ble et sted hvor kunnskap ble skapt i fellesskap, et bibliotek der boken kommer i form av et frø. Barn og ungdom engasjerte seg i prosjektet og dannet Mandagsklubben – et sosialt sted hvor de både var aktive deltakere og bidragsyttere, samtidig som de lærte om bærekraftsmålene.

Fiskene som slår røtter viste oss at biblioteksmodellen vår var vanskelig å forene med denne typen prosjekt. Den daværende modellen var lite fleksibel og lente seg sterkt mot en katedral tankegang, med biblioteket som en stille service-institusjon for oppsøkende brukere.

Prosjektet ble en øyeåpner for hva slags muligheter som finnes dersom vi tør å utfordre oss selv til å jobbe på nye måter. Medvirkning fra menneskene som bor i Lier, og kunstnernes unike måte å se verden på, skapte et prosjekt som lærte oss at **vi ønsker å være uredde og kreative i måten vi samarbeider og skaper.**

Res Bibliotheca utforsker demokratiet..

*Gå ikke dit stien kan føre, gå i
stedet dit det ikke finnes noen sti,
og etterlat deg et spor.*

Ralph Waldo Emerson

TWAPS is an international interdisciplinary artist group working with bio art and urban agriculture. Consisting of artist Cristel Fetzner based in Berlin, aqua engineer Radwan Zahr and artist and project leader Anne Britt Rage

Anne-Britt Rage is an artist and co-operator based in Norway. Her art and life deal with xenophobia, nationalism and feminism through performance, videos, installations, and books.

www.twaps.space

I alle fagområder er det et skille mellom hva som er politikk og hva som er fag. På kulturfeltet kommer det inn et tilleggsmoment, nemlig at ikke bare ulike kvalitetsparametere, men også ytringsfriheten skal ivaretas.

For at de kunstneriske ytringene også skal ha rom til å utfordre og provosere i henhold til ytringsfriheten, bør verken politiske eller faglige vurderinger medføre begrensninger av denne rollen.

Fra KS refleksjonshefte om armlengdes avstand prinsippet.

TVERRFAGLIG SAMARBEID OG PARTNERSKAP

Demokratiets utfordringer er globale, og Lier bibliotek har valgt å samarbeide på tvers av grenser for å utjevne maktbalansen mellom nord og sør. Under den 11. Kongressen for biblioteker i Pamplona inngikk vi en avtale med Susana Silvestre, en portugisisk ekspert på design thinking. Gjennom hennes metode, basert på empati og aktiv lytting, utvikler vi Res Bibliotheca med et team bestående av bibliotekarer, kunstnere og lokale aktører. Susana Silvestre har gitt oss innsikt i sør-europeiske arbeidsmetoder, med hennes spontanitet og inkludering har vi endret vår måte å jobbe på. Målet er et innovativt og samskapende bibliotek som møter utfordringer i samfunnet.

Partnerskapet med kunstnergruppen TWAPS har vært en uvurderlig ressurs for bibliotekets utvikling. TWAPS arbeider stedsspesifikt og utvikler prosjekter gjennom lytting og tilpasning, noe som har beriket bibliotekets arbeid med deres erfaring innen partisipatoriske prosesser.

***“PLAY IS NOT ONLY KEY TO
CHILDREN’S LEARNING,
DEVELOPMENT, CONFIDENCE AND
WELLBEING, IT’S THE SAME FOR
GROWN-UPS.***

***PLAY UNLOCKS AND DEVELOPS
ESSENTIAL SKILLS AND IMPROVES
BOTH WELLBEING AND QUALITY
OF LIFE.***

***IT’S NOT ONLY FUN TO PLAY BUT
ALSO A NEED – SO HOW CAN
LIBRARIES SUPPORT PLAY AND
LEARNING THROUGH PLAY?”***

NEXT LIBRARY 2023

Foto: Susana Silvestre
Fra Workshop 2 i Terminal 4, 2024

FORTS.

Når kunstnere og bibliotek samarbeider, utfordrer de hverandres etablerte sannheter og styrker evnen til kritisk tenkning, kreativ problemløsning og nyskaping. Samtidig representerer dette en utfordring: Kunstnerisk frihet og en kommunal virksomhets strukturer er ofte ulike og kan være krevende å forene. Det å balansere ytringsfriheten i kunsten med bibliotekets rolle som prosjektleder og eier av prosjektet har krevd gjensidig forståelse og fleksibilitet.

Partnerskapet har imidlertid vist at nettopp denne spenningen mellom ulike arbeidsmetoder gir rom for utvikling og nye perspektiver, både for kunsten, biblioteket og publikum.

Foto: Christel Fetzer
Fra ferdigstilling av Vogna

BREV FRA ANNE-BRITT RAGE

Jeg, Anne-Britt Rage, er billedkunstner og statsviter, og jeg har jobbet med Lier bibliotek i over fire år. Samarbeidet startet med at Lier biblioteket bestilte noen workshops for barn fra meg, så ble dette utvidet til et uavhengig kunstprosjekt med kunstnerens tilstedeværelse på biblioteket, for så å bli til et partnerskap fra 2023.

Å være i et partnerskap handler ikke om at jeg som kunstner har ansvar for bibliotekets kulturprosjekter og driver disse, men **det handler om at vi lytter til hverandre og jobber sammen for å oppnå et felles mål**. Her er det viktig at respekt er tilstede, og at makt deles.

Partnerskapet betyr at Lier biblioteket og min kunstbedrift definerer felles mål og delmål og samarbeider om å finne gode løsninger for disse målene. Viktig for min uavhengighet er at jeg ikke er ansatt av Lier bibliotek, men at jeg finansierer vårt arbeid gjennom eksterne ansøknings.

Fordelen med dette partnerskapet er at vi skaper eventer, installasjoner og forandring i bibliotekets struktur i fellesskap og bruker av hverandres ressurser. Lier bibliotek er i tillegg del av sin kommune med mange mulige tilgjengelige ressurser. Rent finansielt er det mulig å søke om flere finansieringskilder som er lukket for meg som kunstner.

Ulempen med dette partnerskap er at Lier bibliotek er så mye større enn min kunstbedrift og at det eksisterer fare for å bli overkjørt, ikke minst av et rigid system - som et kommunalt system tross alt er. Dette krever tydeliggjøring av klare mål og delmål, utvise fleksibilitet og åpenhet og etablere kommunikasjonskanaler som gir enkel tilgang til hverandre.

Vi har så langt klart å manøvrere positivt i dette nye feltet av partnerskap mellom et enkeltpersonforetak innen kunst og kultur og Lier bibliotek. Jeg anbefaler denne måten å jobbe sammen på!!!

Varm hilsen

Anne-Britt Rage (kunstner og prosjektleder av TWAPS)

FRA KATEDRAL TIL LABORATORIUM

Biblioteket har gått fra å være en «katedral» – et sted for oppbevaring av kunnskap, preget av autoritet og stillhet – til å bli et «laboratorium» hvor læring, samskaping og eksperimentering står i sentrum.

Denne overgangen innebærer en endring fra å fokusere på passiv tilgang til kunnskap til å legge til rette for deltakelse, samarbeid og innovasjon. I laboratorietanken er biblioteket et dynamisk rom hvor brukerne kan sammen utforske nye ideer, teste løsninger og være med på å forme kunnskapsutviklingen

The library garden is not a collection of plants. A library garden is not a nice service for those who care about plants. A library garden should be a way to enhance the community – to make it healthier and happier, and better. That library garden will not succeed on that latter test unless it is tied into how the whole community sees health, how other institutions and individuals are seeking to improve the community, and if that garden is part of a movement where librarian stands side by side with student and scholar and entrepreneur, and parent, and legislator seeking a better smarter community.

Foto: Anne-Britt Rage
Fargetest Vogna

David Lankes in Future of Libraries 2022

Som leder må begrunnelsen for hvorfor vi jobber med prosjektet være tydelig.

Prosjektet kommer ikke med en fasit for hvordan det skal gjennomføres. Det essensielle er at **alle blir involvert, og får brukt sine styrker i arbeidet.**

Samtidig ser jeg at drift og utviklingsarbeid er et dilemma. Det kan skje mye i prosjektet mens man er opptatt med å holde biblioteket åpent. Hvordan sikrer vi at alle er tilstrekkelig informert og ombord til enhver tid?

Jeg har lært at tydelig oppstart med kick-off og med gode forberedelser gir psykologisk trygghet i teamet. **Psykologisk trygghet handler også om å tørre å gjøre feil.** Dette er vanligvis punkt 1 i alle innovasjonsstrategier.

Som leder må jeg gå foran og være åpen om feil jeg gjør. Men **det viktigste er å si hva jeg lærte av feilen.** Da er det lettere å tørre og feile mer.

Aleksander Kristung

Community hub

Biblioteket som en community hub er et inkluderende og levende samlingspunkt for lokalsamfunnet, der mennesker møtes for å dele kunnskap, ressurser og opplevelser. Det fremmer både personlig og samfunnsmessig utvikling. Som en uavhengig og tilgjengelig institusjon legger biblioteket til rette for tverrfaglig samarbeid, kulturelle arrangementer, og deltakende prosesser som styrker fellesskap, demokrati og sosial inkludering.

Foto: Anne-Britt Rage
Tidlig konseptskisse av Vognas eksteriør

kunst + bib = sant

Kunst og bibliotek deler et felles verdigrunnlag som springer ut av et engasjement for tilgjengelighet, inkludering, kunnskap og refleksjon, demokrati og samfunnsutvikling, samt innovasjon og fornyelse. Begge områdene søker å være åpne og tilgjengelige for alle, og de tilrettelegger for likeverdige muligheter til deltakelse og opplevelse, uavhengig av bakgrunn eller forutsetninger.

Biblioteket har en unik rolle i samfunnet som en inkluderende arena for læring, deling og dialog. Gjennom å tilpasse seg nye samfunnsoppgaver kan biblioteket fortsette å være en relevant møteplass som fremmer forståelse, refleksjon og fellesskap. Kunst på sin side har en kraft som kan vekke følelser, utfordre etablerte normer og inspirere til handling. Kunstneriske uttrykk har en unik evne til å mobilisere mennesker, skape engasjement og drive frem viktige samfunnsendringer.

Vi har gjennom dette prosjektet erfart at når kunst og bibliotek forenes, oppstår en dynamisk synergi der begge feltene beriker hverandre. Bibliotekets tilpasningsevne og kunstens transformative kraft gir et sterkt grunnlag for innovasjon og utvikling. Dette samspillet kan bidra til å skape nye perspektiver, møte komplekse samfunnsutfordringer og drive positive endringer.

Til sammen danner kunst og bibliotek en kraftfull plattform for å fremme fellesskap, kreativitet og en mer inkluderende og bærekraftig samfunnsutvikling.

**Vi vil bygge et nytt
bibliotek innenfra,
basert på reell
medvirkning**

Aleksander Kristung

WORK SHOP

Foto: Anne-Britt Rage

Fra forberedelsene til workshop 1, 2024

WORKSHOP

Lier bibliotek gjennomførte fire uker med workshop i deltakerbaserte metoder. Disse ble delt inn i workshop 1 i mars og workshop 2 i september, og ledet av portugisiske Susana Silvestre.

Dagene var lagt opp med en oppvarmingsøvelse fra start, for deretter å ha to lengre økter adskilt av lunsj.

Øktene besto av en introduksjons- og opplæringsdel, for så å gå inn i praktisk arbeid.

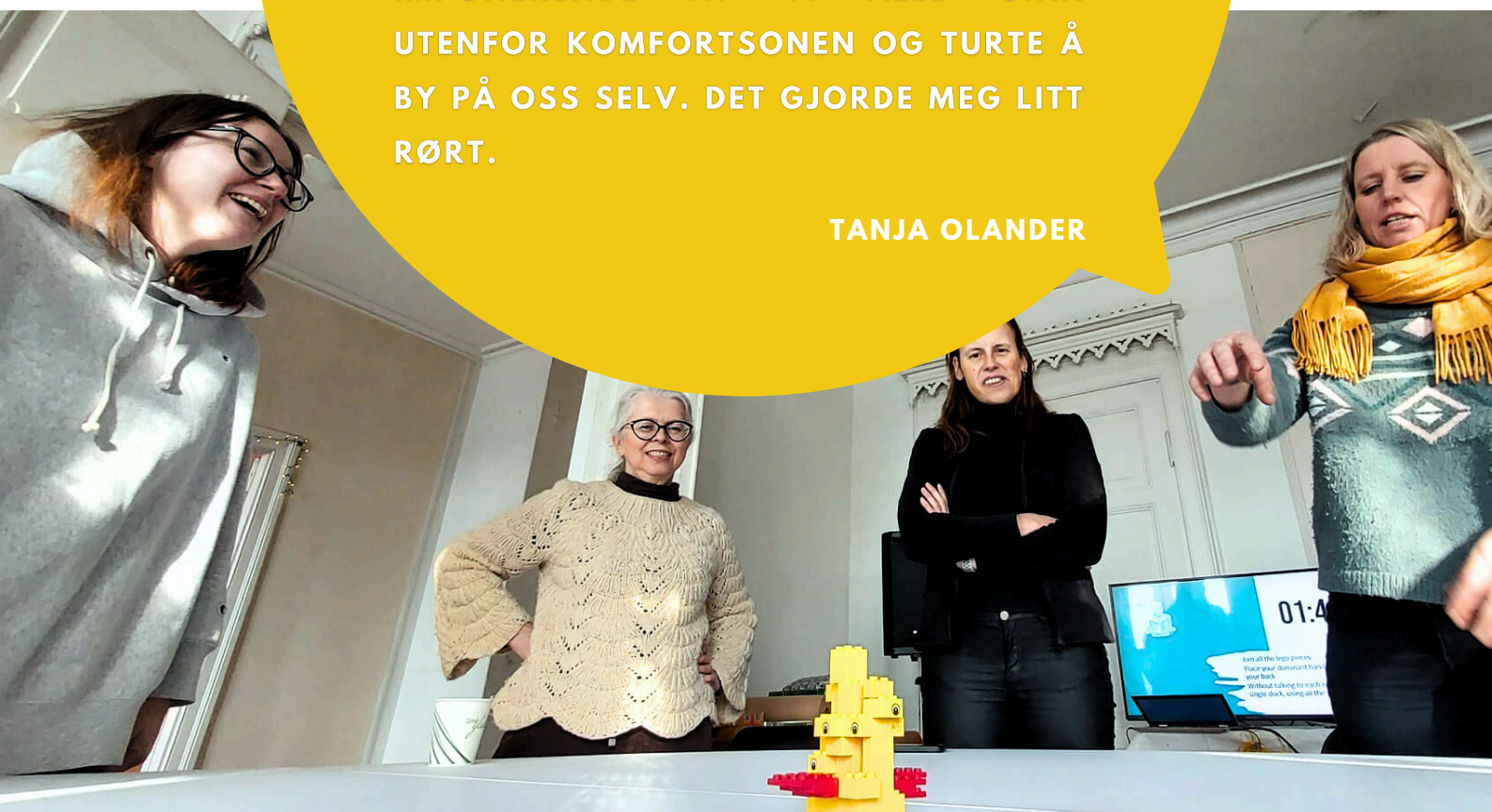

VI STARTET HVER DAG MED EN
ICEBREAKER. SELV OM KANSKJE NOEN
SYNTES DETTE VAR UBEHAGELIG, VAR
ALLE MED PÅ LEKEN.

DET VAR UTROLIG GØY, OG IKKE MINST
IMPONERENDE AT VI ALLE GIKK
UTENFOR KOMFORTSONEN OG TURTE Å
BY PÅ OSS SELV. DET GJORDE MEG LITT
RØRT.

TANJA OLANDER

Foto: Anne-Britt Røge
Workshop 1 Gilhus Gård 2024

Det var litt nedtrykkende da vi kom inn på Gilhus Gård for første gang: Tenkte vi virkelig at vi skulle kunne lage en vellykket workshop i denne gamle, nedslitte og støvete sveitservillaen?

Vi vasket, møblerte og fikk inn tepper for lyddemping i alle rom. En utesittegruppe ble til yndet pauserom. Vi plasserte lyskjeder og monterte jordbærduk i taket der hvor det flasket og var fare for ras.

Fordelen med arkitektur som ikke er ferdig oppusset er at man får i gang tankene. Det skaper fantasi og mulighetsrom.

Anne-Britt Rage

Foto: Anne-Britt Rage
Fra Workshop 1, Gilhus Gård 2024

WORKSHOP 1, GILHUS GÅRD

Det er lettere å planlegge nye prosjekter hvis man satser med begge beina.

Man lander alltid.

Tom Kenneth Kristoffersen

WORKSHOP 2, TERMINAL 4

Foto: Rino Andersen
Fra Workshop 2 Terminal 4, 2024

Foto: Susana Silvestre
Fra Workshop 2 Terminal 4, 2024

Foto: Anne-Britt Rage
Fra Workshop 2 Terminal 4, 2024

I Workshop 2 var vi på Fellesatelieret på Lierstranda. Det var skikkelig stas!

Vi var en del av et nyoppstartet hus, et gryende kunsterhub. Følelsen av å være med der det starter i det som skal bli en helt ny by.

Biblioteket ligger foran! Vi henger ikke igjen i det gamle.

Marte Bergsland

Susana sier alltid at vi skal tenke utenfor boksen. Det er mange som sier det, men Susana viser oss hvordan man faktisk kan få det til!

Anne-Britt Rage

Susana Silvestre er tidligere direktør for kommunale biblioteker i Lisboa, Portugal (2010-2021) og jobber nå som mentor i offentlige biblioteker og trener innen områdene design thinking, visual thinking og storytelling – kommunikasjonskraft for biblioteker.

Hun jobber innenfor området deliberativt og deltakende demokrati, nemlig i folkebiblioteker, for å fremme deltakende prosesser gjennom aktiv involvering av innbyggere, for å bygge mer sammenhengende og inkluderende samfunn.

Hun er grunnleggeren av opplæringsprogrammet **Boost Your Thinking** og har bakgrunn fra forskning med Public Libraries 2030 og EU-kommisjonens kompetansesenter for deltakende og deliberativt demokrati (CC-DEMOS), ledet av Joint Research Center (JRC) i Brüssel.

“

I FORKANT AV WORKSHOPEN VAR JEG VELDIG SPENT OG NYSGJERRIG PÅ DET SOM VENTET OSS.

ETTER WORKSHOPEN TROR JEG VI TRYGT KAN SI AT PERSONALET OG BIBLIOTEKET VÅRT ER ENDRET FOR ALLTID. METODENE VI LÆRTE OG ENERGIEN TIL SUSANA HAR FUNNET KRAFTEN I OSS OG SKAPT EN TRYGGHET I KOLLEGIET.

SAMMEN BRUKER VI LEK, FANTASI OG KREATIVITET BÅDE I PROSJEKTARBEID OG I BIBLIOTEKHVERDAGEN VÅR.

TANJA OLANDER

Foto: Anne-Britt Rage
Fra Workshop 1, 2024

DESIGN THINKING

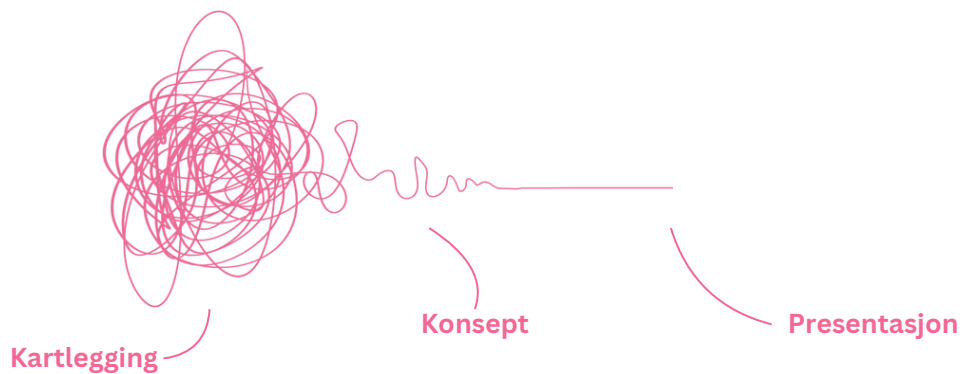

DESIGN THINKING

Design thinking er en metode som bygger på hvordan kreative prosesser brukt av designbransjen også kan overføres til problemløsning i andre næringer. En viktig del av denne metoden er å få dypere innsikt i problemet, samt empati for de menneskene man møter og evnen til å lytte til både de som er i- og utenfor problemet.

Denne metodikken fungerer i flere stadier, for utvikling av empati, problem-definisjon og ide-sanking til prototyping og testing.

Prosessen ser omtrent slik ut:

Er det kanskje «typisk norsk» å ikke ville forstyrre folk? Det vanskeligste og mest givende i workshop nummer 2 var for meg delen om *Citizen Participation*.

Her skulle vi ut og lage en stor tegning sammen med Lier befolkning, og vi hadde fått utdelt spesielle roller: Noen skulle hjelpe til å tegne, andre skulle være innkastere.

Vi kjente på litt motstand mot å stå på bakkeplan i all offentlighet, men jammen forsvant denne følelsen fort! Folk kom for å tegne drømme-Lierbyen sin. Barna begynte å klatre opp på bordet og tegnet i vei.

Noen hadde fine samtaler, andre tegnet. **De fleste hadde en mening eller idé eller et ønske.** Det ble en utrolig vellykket og hyggelig ettermiddag.

Anne-Britt Rage

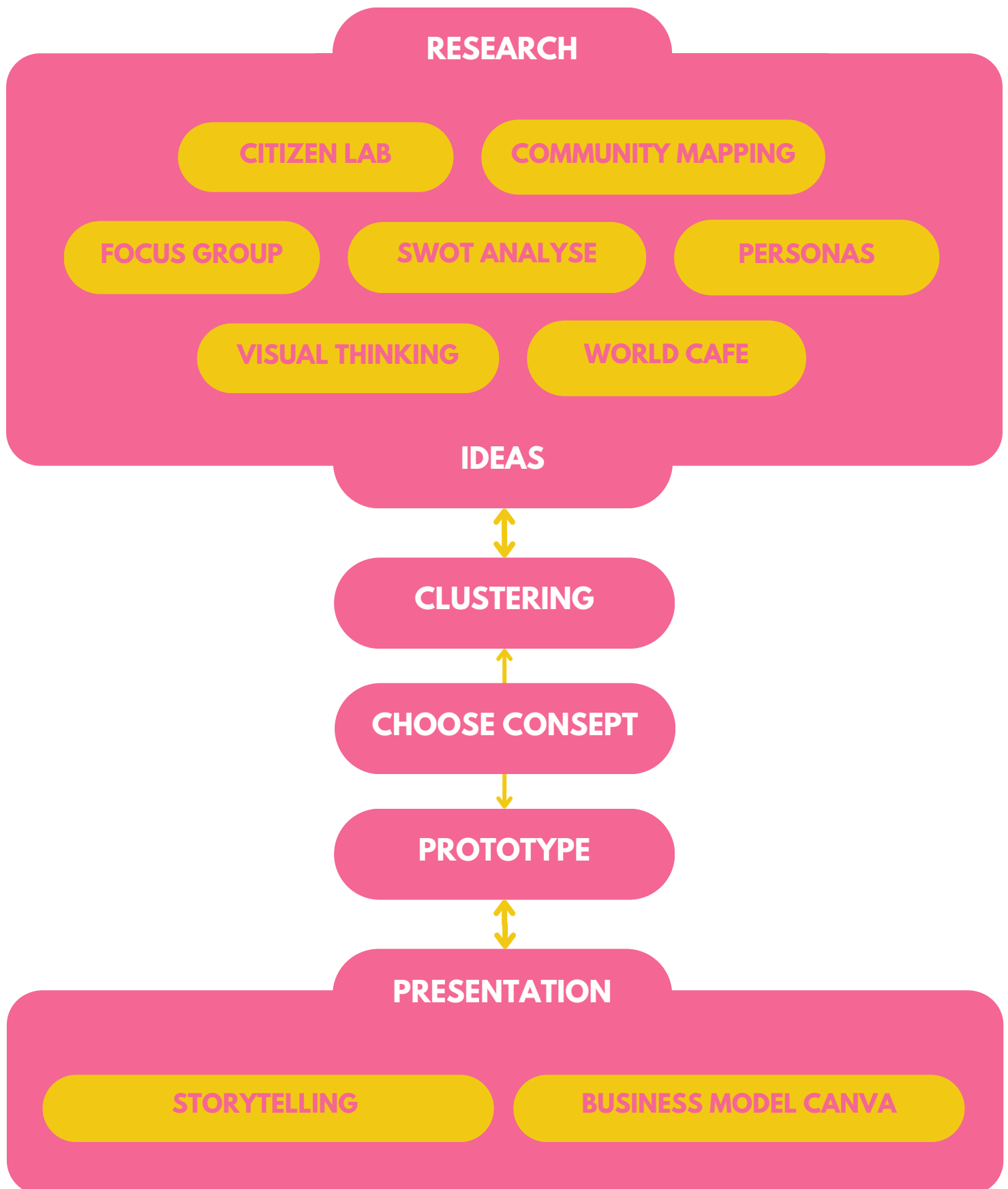

**The role of
libraries is not to
build collections,
it is to build
communities**

Sitat David Lankes in The new
Librarianship Field Guide 2016

Foto: Susana Silvestre
Fra Lier bibliotek Citizen Lab, 2024

PROSESSEN SLIK VI BRUKER DEN:

SWOT-analyse

Et strategisk verktøy for å finne styrkene, svakhetene, mulighetene og utfordringene i problemstillingen man jobber med for å få en bedre forståelse av situasjonen slik den er nå og fremtidige muligheter.

Visual thinking

En enkel og funksjonell kommunikasjonsform som benytter seg av tydelige ikoner og strektegninger som enkelt visualiserer ideer og sammenhenger. Det er et godt verktøy for å organisere tanker, kommunisere med empati, huske, fokusere og stimulere refleksjon og kreativitet. Metoden kan benyttes både individuelt og i team, samtidig som det også er et sterkt verktøy å bruke i deltagende prosesser.

Community mapping

Community mapping er en prosess som gjennom å identifisere ulike steder, ressurser og barrierer i lokalsamfunnet jobber for å styrke lokalbefolkningen (inntektsgenererende ressurser, lokale tjenester, rekreasjonssoner etc.)

Foto: Susana Silvestree

Fra Lier bibliotek Citizen Lab, 2024

SYLLING 768 innbyggere
Boliger

TRANBY
5312 innbyggere
Industri
Boliger

LIERBYEN
4662 innbyggere
Kommunesentrum

LIER-STRANDA
Industri
Fjordbyen

Citizen lab

En citizen lab er en plattform eller et fysisk sted hvor innbyggere, fagfolk, forskere og politikere samarbeider for å løse samfunnsutfordringer gjennom deltagelse, dialog og samskaping. Lokalsamfunnet blir invitert til å bruke innovative metoder som design thinking og eksperimentering for å utvikle nye løsninger.

Focus Group

Debatt i en liten gruppe, ledet av en ordstyrer, brukes for å få dypere innsikt i deltakernes meninger, synspunkter og perspektiver rundt et valgt tema. Gruppens sammensetning og diskusjonene bør planlegges nøye for å skape en trygg og avslappet atmosfære, slik at deltakerne føler seg komfortable med å uttrykke seg fritt. Metoden er spesielt nyttig når du ønsker å forstå motivasjoner og holdninger, eller for å få innsikt i hvordan folk oppfatter og tolker en situasjon.

Personas

Personas er fiktive karakterer som du skaper basert på research for å representere ulike brukertyper. Å lage personas gir innsikt i brukernes behov, opplevelser, atferd og mål. Metoden gir et annet perspektiv enn ditt eget og kan gi forståelse for at forskjellige mennesker har ulike behov og forventninger. Personas veileder idéutviklingsprosessene og hjelper med å nå målet om å skape gode tjenester for alle.

Clustering

Clustering er en metode som hjelper med å sortere og organisere researcharbeidet. Ved å avdekke tematiske eller overordnede sammenhenger i informasjonen, bidrar metoden til å identifisere områder som kanskje har blitt oversett. Denne metoden er spesielt nyttig for å strukturere komplisert data i fellesskap og deretter skape en mer helhetlig forståelse

Foto: Susana Silvestre
Fra World cafe Gilhus Gård, 2024

WORLD CAFÉ

- Deltagerne deles i grupper på tvers av bakgrunn og erfaring.
- Alle kan tegne og skrive ned sine tanker og ideer.
- Bordene er dekket av papir for å skrive og tegne.
- Hvert bord har en problemstilling som skal løses.
- En tilrettelegger ved hvert bord sikrer fremdrift, sørger for at alle får snakke, og oppsummerer diskusjonen.
- En referent ved hvert bord skriver ned det som blir sagt.
- Tegnere visualiserer ideene som kommer frem i oppsummeringene.

Diskusjonsprosess:

Gruppene starter ved hvert sitt bord og diskuterer i et gitt tidsintervall.

Mot slutten av diskusjonen oppsummeres ideene og refleksjonene

Gruppene flytter til neste bord, mens papirene og ideene blir liggende igjen.

Tilretteleggeren introduserer neste gruppe til hva som er diskutert tidligere.

Nye diskusjoner bygges på tidligere refleksjoner uten behov for repetisjon.

Jeg likte Susanas oppriktige dedikasjon. Hun gikk så nøye gjennom de forskjellige metodikkene, forklarte og presenterte, før vi begynte med oppgaver og fikk se hvordan metodene hennes fungerte i praksis.

Plutselig kunne vi tegne og presentere.

Kronen på verket ble World Café på slutten av workshopen: Alle var fokuserte og gjorde jobben sin bra.

Det som også var viktig var at vi fikk tildelt roller etter evne. Det er utrolig inspirerende å få oppgaver som man faktisk ikke bare mestrer, men virkelig er *god* til. Tegnegruppen blomstret, for eksempel. Jeg tror alle fikk seg en god opplevelse, og lunsjen etterpå var superhyggelig.

Anne-Britt Rage

World cafe var definitivt en stor opptur. Jeg fikk utdelt rollen som tilrettelegger og ble skikkelig bekymret for at dette kom jeg ikke til å mestre. Hvordan få folk til å snakke med hverandre?!

Men vi hadde hatt to uker med skolering, og det fungerte så bra! Jeg var så utrolig stolt etterpå, av meg selv, men også av hva vi hadde fått til sammen som kollegaer.

Vi utgjorde en forskjell for alle som var med og ga dem et godt rom for å diskutere. Demokrati i praksis!

Marte Bergsland

WORLD CAFÉ

Metoden er virkningsfull for å få med mange inn i diskusjonen, dokumentere refleksjoner og skape relasjoner mellom mennesker som ikke nødvendigvis prater sammen til vanlig. Vi opplevde det som svært nyttig med en fasilitator som hadde "ansvaret" for diskusjonen og var et bindeledd fra den ene gruppa til den neste. Tilbakemeldingene fra deltagerne var stort sett at de følte seg hørt og sett, at det var spennende å møte andre, fint å måtte lytte mer til hva de andre sa, og at det ga et godt grunnlag for videre refleksjon og opplevelsen av å gjøre en forskjell.

Vi fikk mye materiale å jobbe med videre etter denne cafeen. Alle deltagerne fikk tilbakemelding på hvilke tiltak vi gjorde umiddelbart og hva vi jobber videre med på kort og lang sikt.

Storytelling

En av de største utfordringene biblioteket står overfor er at mange fortsatt ser det som en tradisjonell, stille institusjon med begrenset utvikling og gjennomslagskraft. Vi har nå fått verktøyene til å formidle historien om hva biblioteket er – et levende og dynamisk knutepunkt med stor relevans og påvirkningskraft.

Denne tilnærmingen gir oss muligheten til å styrke bibliotekets rolle som en synlig aktør i lokalsamfunnet. Storytelling er identitetsbygging, både digitalt, i lokalene og utenfor bibliotekets fysiske grenser.

Storytelling – Kraften i god kommunikasjon

Storytelling er en effektiv metode for å gjøre budskapet enklere å forstå og huske. Ved å bruke fortellinger kan man bygge tillit, skape engasjement og vekke nysgjerrighet hos publikum. Målet er å skape en emosjonell tilknytning til prosjektet og gjøre budskapet mer relevant og minneverdig.

God historiefortelling handler også om å styrke din egen selvtillit som formidler og å effektivisere kommunikasjonen for å nå frem til publikum. Å treffe publikum på en personlig og meningsfull måte krever nøye planlegging og mye øvelse.

Gjennom vår opplæring fikk vi innsikt i ulike teknikker for å bygge opp en sterk presentasjon, med fokus på struktur, klarhet og emosjonell appell.

Jeg for min del syntes det var utrolig gøy å lære om storytelling. Det å kunne snakke om sitt prosjekt i 1 minutt i heisen. Det å presentere seg for fremmede. Det å lage en god historie og presentere sitt prosjekt gjennom bilder og fortellinger er så utrolig viktig å kunne. Vi har brukt Susanas metode veldig mange ganger siden denne workshopen.

Anne Britt Rage

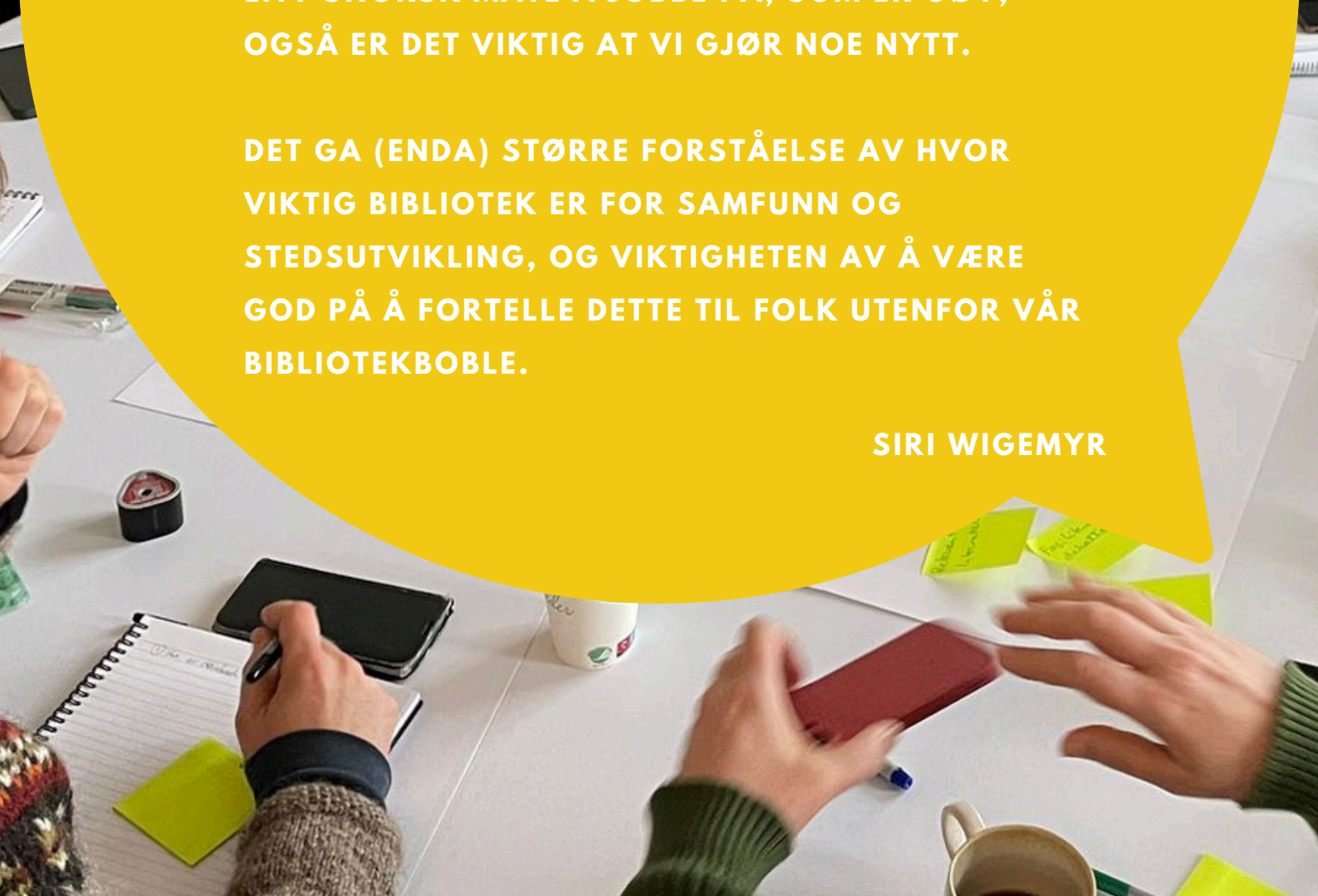

DET VAR GANSKE INTENST DA DET STO PÅ, OG JEG VAR MER OPPTATT AV Å HENGE MED ENN AT DET KOM NOEN STORE AHA-OPPLEVELSER. I ETTERTID KAN JEG TA INNOVER MEG AT JEG AT JEG HAR LÆRT MYE OM VISUAL THINKING, DESIGN THINKING, HISTORIEFOTELLING OG SÅ VIDERE, SOM OGSÅ ER BLITT BRUKT I ANDRE PROSJEKTER.

LITT UNORSK MÅTE Å JOBBE PÅ, SOM ER GØY, OGSÅ ER DET VIKTIG AT VI GJØR NOE NYTT.

DET GA (ENDA) STØRRE FORSTÅELSE AV HVOR VIKTIG BIBLIOTEK ER FOR SAMFUNN OG STEDSUTVIKLING, OG VIKTIGHETEN AV Å VÆRE GOD PÅ Å FORTELLE DETTE TIL FOLK UTENFOR VÅR BIBLIOTEKBOBLE.

SIRI WIGEMYR

8

Key Partners Partnere

Hvem er partnerne våre?

Hvilke leverandører har vi?

7

Key Activities Aktiviteter

Hvilke kjerneaktiviteter må vi selv utføre for å levere verdiløftet?

2

Value Propositions Verdiløfte

Hva slags verdi gir vi kundesegmentene våre?

Hvilket problem løser vi for kundene?

Hvilke kundebehov tilfredsstiller vi?

4

Customer Relationships Kunderelasjoner

Hvilken type relasjon har vi til våre kundesegment?

1

Customer Segments Kundesegment

Hvem skaper vi verdi for?

Hvem er våre viktigste kunder?

6

Key Resources Ressurser

Hvilke ressurser trenger vi for å oppfylle verdiløftet?

3

Channels Kanaler

Gjennom hvilke kanaler når vi våre kunder?

9

Cost Structure Kostnader

Hva er de viktigste kostnadene i forretningsmodellen?

5

Revenue Streams Inntektsstrøm

Hva tar vi oss betalt for i dag?
Hvordan tar vi oss betalt?

Business Model Canvas

Business Model Canvas er en forretningsmodell utviklet for å enkelt se styrker og svakheter i et prosjekt. Dette er en strategisk metode som er delt opp i ni byggesteiner som gir innsikt i alle ressurser og prosesser et prosjekt skal håndtere i planleggingsfasen.

Modellen er utviklet av Alexander Osterwalder. Under er de ni byggesteinene gjengitt, oversatt av Innovasjon Norge.

Business Model Canvas er et verktøy som særlig gjør det enklere å komme fra idéfasen til konkrete planer for nye prosjekter.

Metoden legger et grunnlag for diskusjoner i teamet som gir innsikter og resultater mye raskere enn tradisjonelle prosesser. Det er lettere å ta relevante beslutninger for prosjektet som kan lede videre til gode søknader.

Aleksander Kristung

Foto: Anne-Britt Rage
Fra grønne bibliotek-konferansen i Drammen høsten 2024

vogna

Prosjektet Vogna ble startet høsten 2023 som et initiativ for å nå ut til flere brukere, fremme medvirkning og øke bevisstheten rundt behovet for et bibliotek på bakkeplan. Vogna ble kunstnerisk utviklet av kunstnergruppen Twaps bestående av Christel Fetzer og Anne-Britt Rage.

I denne prosessen har Vogna utviklet seg til en sentral prototype i prosjektet Res Bibliotheca.

I dag fungerer Vogna som et fleksibelt verktøy biblioteket kan bruke til å teste ut ideene våre før de realiseres. Vogna er en mobil og tilpasningsdyktig møteplass som kan fylles med innholdet som Liers lokalbefolkning ønsker og trenger i hver gitte situasjon.

Vogna er et blankt lerret som biblioteket kan fylle med sterke farger, stemmer, inntrykk og opplevelser til inspirasjon og glede for både oss og lokalsamfunnet. Slik åpner den for nye muligheter samtidig som den inspirerer og skaper engasjement.

PROTOTYPE

handler om å lage en enkel og ofte tidlig modell eller versjon av en idé, løsning eller produkt. Målet er å konkretisere konseptet og teste det i praksis for å få tilbakemeldinger og identifisere forbedringsområder. Det handler ikke om å lage noe ferdig eller perfekt, men om å skape noe raskt og fleksibelt som kan justeres basert på innsikt fra brukere eller interessenter.

**DEN ER HELT
PERFEKT!**

Ida, 5 år, i den tomme campingvognen

PROGRAM 2024

18. og 25. april	Work shop Vogna med barn og ungdom fra Lier kulturskole
30. april	Åpningsperformance med Sylling FUS barnehage
22. mai	Frivilligvogna
25. mai	Ordførervogna
3. juni	God Natt Vogna
4. juni	Sommerlesvogna
14. juni	Ordførervogna
22. juni	Festivalvogna
13. august	Folkeundersøkelsen
14. august	Folkeundersøkelsen
20. august	Folkeundersøkelsen
21. august	Folkeundersøkelsen
21. august	Ordførervogna
22. august	Folkeundersøkelsen
28. august	Matveien
2. september	Grønne bibliotek-konferansen
5. og 6. september	Hørselslaget i Vogna
21. september	Ordførervogna
23.-25. september	Bok inn, bok ut
25. september	MedvirkningsVogna
1. november	Innlegg på Biblioteksforeningens konferanse

Foto: Rune Bjelkaroy
Åpningsperformance med
Sylling FUS barnehage

Foto: Anne-Britt Rage
Ordførervogna utenfor Spar
i Sylling

Gjennom ulike aktiviteter har Vogna vært med på å bygge fellesskap, fremme lokaldemokratisk engasjement og inspirere til lesing. Den har oppsøkt folk der de er, og skapt rom for medvirkning og deltakelse.

Vi ser at flere i lokalsamfunnet har tatt eierskap til Vogna. Lokale lag og andre kommunale virksomheter har lånt den til arrangementene sine, og både barn og unge har vist stort engasjement.

Vogna har blitt en viktig brobygger mellom biblioteket og lokalsamfunnet, og har skapt mange muligheter for samarbeid og involvering.

LIER FOLKEUNDERSØKELSE

VI ØNSKET Å VITE ALT!

ALLER HELST OM ABSOLUTT ALLE

MEN OPPDAGET AT HVER
PRAT VARTE I FLERE TIMER

VI HADDE LYST PÅ
STORSLAGNE GRAFER

MEN ØNSKET Å VÆRE
SYNLIGE I LOKALMILJØET
SAMTIDIG SOM VI BEHOLDT
DEN GODE SAMTALEN

RESULTATET BLE:

47 SAMTALER
OG
19 SPØRSMÅL

FUNNENE VI GJORDE FORVANDLES I DETTE ØYEBLIKKET OM TIL EN
UTROLIG KUNSTUTSTILLING SOM PRESENTERES FOR PUBLIKUM I 2025

(MEN HVIS DU ER SKIKKELIG NYSGJERRIG KAN DU LESE RAPPORTEN ALLEREDE NÅ)

Jeg har lyst på
bondens marked
og julemarked, vi
er jo tross alt Lier

Det er gratis, så
genialt!

45

Jeg har
kjempemange
ideer for hvordan
vi kan utvikle Lier!

Så klart vi trenger
et kjøkken-
makerspace!

Oi, kan vi
tenke helt
fritt?

Jeg har aldri
blitt spurt før

Jeg trives i
Lier

Vi trenger et
stillerom

Vi trenger liv,
folk og samhold!

Jeg har lyst
på popcorn
og sklier og
sakkosekker!

Det hadde vært
fint med et
galleri

Jeg bruker ikke
biblioteket, men
jeg hadde gjort
det hvis det var
kafé

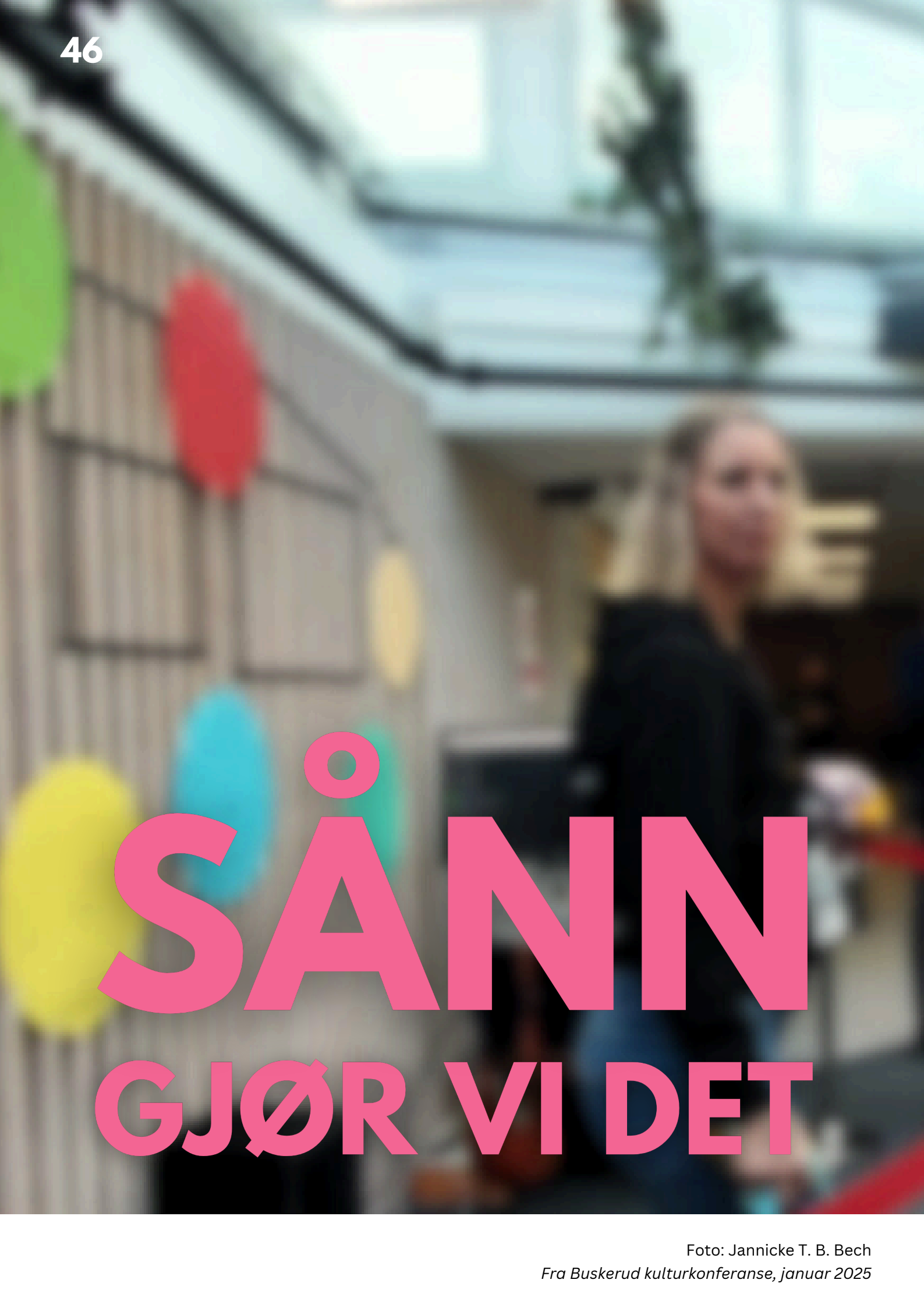
LIER FOLKEUNDERSØKELSE

Lier folkeundersøkelse ga oss kjempemange viktige, seriøse, morsomme og gode innspill om hva menneskene som bor og beveger seg i Lier ønsker seg fra biblioteket og fra lokalsamfunnet.

Vogna og Lier bibliotek reiste rundt i Lier og inviterte til gode samtaler, hvor vi sammen avsluttet med å generere illustrasjoner basert på folks beskrivelser av sine drømmebibliotek.

Over ligger et utvalg av tilbakemeldingene vi mottok, som vi mener gir et innblikk i hva som rører seg av ønsker, drømmer og behov i Lier.

Illustrasjonene er KI-generert.

SÅNN GJØR VI DET

Før var jeg litt flau over å si at jobben min var i bibliotek når jeg møtte nye mennesker. Jeg synes selv at vi holdt på med litt trauste og kjedelige ting. Et sted i samfunnet som henger litt etter.

Nå, etter Res bibliotheca, er jeg skikkelig stolt over jobben vi gjør, og brenner for å fortelle alle rundt meg hvor viktig og superaktuelt vårt bibliotek er.”

Marte Bergsland

VI HAR OMDEFINERT MÅTEN VI JOBBER PÅ:

Prosjektbasert utvikling:

Vi organiserer mye av utviklingsarbeidet vårt i prosjekter, for å sikre fokus og fremdrift.

Prototyping fremfor ferdige løsninger:

Vi tester ideer gjennom prototyper i stedet for å gå rett til endelige løsninger.

Involvering før handling:

Vi søker aktivt innbyggernes meninger og medvirkning før vi setter nye ideer ut i livet.

Reelt eierskap:

Vi ønsker at våre brukere skal få reelt eierskap til hva biblioteket skal inneholde og hvordan det utvikles.

Synlighet i lokalsamfunnet:

Vi tør å være synlige og åpne i lokalsamfunnet, for å skape en tettere forbindelse med innbyggerne.

Kreativ planlegging:

Når vi planlegger, legger vi stor vekt på kreative møter som fremmer nye perspektiver.

Lek som metode:

Vi lar leken spille en viktig rolle – både for å skape engasjement og for å utfordre etablerte tanker.

Leken gjør oss trygge:

Leken gir oss friheten til å utforske nye muligheter uten frykt for å feile, og lar oss vise vårt potensial.

Foto: Kulturkonferansen
Fra Kulturkonferansen 2025

Et prosjekt av Res Bibliotheca sin størrelse kan lett skape usikkerhet og frustrasjon i arbeidsmiljøet. Vi har valgt å involvere hele staben i prosessen. Vi visste det ville ta tid, men vi har også tenkt at det har vært veldig viktig.

Denne tilnærmingen har ikke bare styrket fellesskapet, men også gitt oss et solid fundament for å jobbe mer inkluderende og med større medvirkningskraft i biblioteket.

Dette er ikke bare et prosjekt, men en varig endring som vil forme biblioteket fremover.

Marte Bergsland

Foto: Susana Silvestre
Fra Workshop 2 Terminal 4, 2024

Ny visjon for et nytt bibliotek!

At Lier bibliotek er bortgjemt i annen etasje er en ting, nå vet vi mye mer hva vi ønsker oss fra et nytt bibliotek.

Vi trenger ikke flere stille palasser, vi trenger et bibliotek som tar forandring i samfunn på alvor. Sammen om bibliotek som demokratihus!

Anne-Britt Rage

Foto: Jannicke T. B. Bech
Fra Buskerud kulturkonferanse, januar 2025

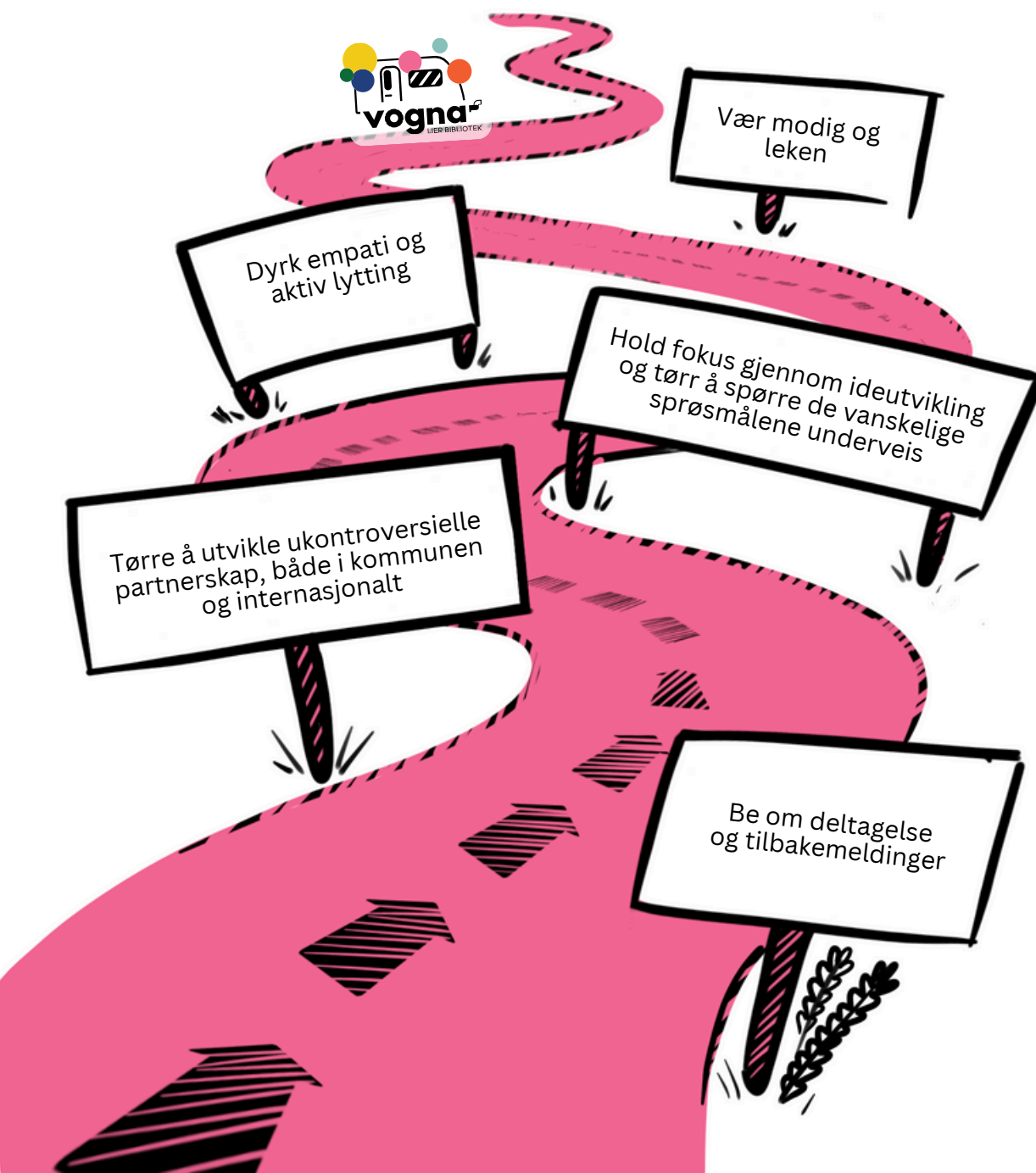

Jeg fortalte en tysk kunstnerkollega om Res Bibliotheca - om hvordan vi jobber og om hvordan Lier bibliotek gjennomfører så mange gøyale prosjekter og at vi i møtene bare får tegne i vei.

Her er visual thinking virkelig blitt forankra, sa jeg.

Wow, Anne! svarte min kollega. Det å skape forandring er skikkelig vanskelig, men dere har klart det. Jeg kan vanskelig se for meg at et tysk bibliotek hadde gjort en så stor forandring. Gratulerer!

Anne-Britt Rage

6 SUKSESSFAKTORER FOR VARIG ENDRING:

1

ALLE SKAL MED

For å oppnå endring var det avgjørende at alle deltok i prosjektet. Det var viktig at alle fikk muligheten til å bidra og engasjere seg i prosessen. Mens noen ønsket en rask fremdrift, hadde andre behov for mer tid og en tydelig struktur. Dette har vært en gjennomgående praksis: å stoppe opp og sikre at alle ble inkludert. Dette har både vært en kilde til glede og en kilde til frustrasjon.

2

INFORMASJON- OG FORVENTNINGSAVKLARING

En tydelig forventningsavklaring la et solid grunnlag for å implementere prosjektet og metodene i biblioteket. Vi har kontinuerlig jobbet for å opprettholde klar kommunikasjon internt og sørge for at informasjonen ble delt med alle. Når dette ikke fungerte optimalt, opplevde vi også økt motstand i gruppen, noe som understreket viktigheten av god informasjonsflyt.

3

PROSJEKTET SKAL IKKE AVSLUTTES

Metodene integreres gradvis i bibliotekets daglige drift. Prosjektet er i kontinuerlig utvikling og utforsker stadig nye retninger. Vi arbeider løpende for å sikre en tett sammenheng mellom prosjektet og driften, slik at prosjektmetodene blir en naturlig og varig del av bibliotekets virksomhet.

4

TILPASNINGSDYKTIG I TID OG INTENSITET

Endringer i en etablert kultur krever solid forankring for å lykkes. Selv om prosessen kan være tidkrevende, gir den langsiktige fordeler for alle involverte. Endringsprosesser lar seg sjelden gjennomføre raskt, da de krever både tålmodighet, langsiktighet og evne til å tilpasse tempoet underveis. Vi har erfart at fleksibilitet i tid og intensitet har vært avgjørende, og derfor har tid blitt en av våre viktigste suksessfaktorer.

5

EKSTERN FINANSIERING OG UMIDDELBAR BRUK AV PENGENE

Ekstern finansiering fra tilskuddsordninger er essensielt for å gjennomføre kommunale prosjekter, da det gir mulighet til å realisere tiltak som ofte faller utenfor de ordinære budsjettene. For å sikre maksimal effekt av midlene er det avgjørende å bruke dem raskt og målrettet. Umiddelbar bruk bidrar til fremdrift, synlige resultater og økt tillit til prosjektet, samtidig som det sikrer at finansieringen oppfyller sitt formål innenfor gitte tidsrammer.

6

VÆR MODIG -TENK STORT!

Bibliotek har ikke nødvendigvis tradisjon for å stikke seg frem i mengden, men ved å utfordre tradisjonelle grenser og våge å satse stort, kan det skapes fremtidsrettede løsninger som engasjerer brukere, tiltrekker nye målgrupper og styrker bibliotekets relevans i en stadig skiftende verden.

PROSJEKTET GIR VARIG ENDRING:

det skal inn i drift og inn i arkitekturen av et nytt bibliotek

“

**Kreativitet er å
tenke opp nye ting.**

**Innovasjon er å
gjøre nye ting.**

Theodore Levitt

A photograph of a woman with blonde hair, wearing a yellow sweater and a green turtleneck, standing in a room with warm, golden light. She is looking at her hands, which are holding a small object. To her left is a large whiteboard covered with many red sticky notes. In the foreground, the back of a person with long dark hair wearing a blue top is visible. The scene appears to be a workshop or a collaborative meeting.

FORANKRING I LOVVERK

Foto: Anne-Britt Rage
Fra Workshop på Gilhus Gård

Forankring i lovverk

Res Bibliotheca er utviklet i tråd med Nasjonal bibliotekstrategi (2020-2023): Rom for Demokrati og Dannelse sine fokusområder demokrati og bærekraft. Strategiperioden er forlenget ut 2025, og hovedgrepet i strategien er aktiv formidling med et mål om å nå ut til de som ikke bruker biblioteket. Samtidig retter prosjektet seg mot Meld. St. 8 (2018-2019) Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida og Viken fylkeskommune temastrategi for bibliotekutvikling 2022-2025.

Nasjonal biblioteksstrategi (2020-2023)

Nasjonal bibliotekstrategi beskriver bibliotekene som plassert i skjæringspunktet mellom kultur, utdanning og livslang læring, folkehelse og sosialt arbeid (s. 8). Strategien slår fast at demokratiet ikke kan tas for gitt, og viser særlig til det digitale informasjonssamfunnet som en utfordring som stiller store krav til befolkningens kritiske sans. Nasjonal bibliotekstrategi ønsker å svare disse utfordringene ved å videreutvikle bibliotekene som relevante og viktige institusjoner, nå og i fremtiden, med verktøyene til å fungere som fleksible og tilpasningsdyktige kunnskapsformidlere som er rustet til å møte morgendagens problemer (Kunnskapsdepartementet, 2019, s.7).

Kulturens kraft – Kulturpolitikk for framtida

Kunnskap og forståelse om eget samfunn, kildekritikk og selvstendige informerte valg er forutsetninger for et fungerende og demokratisk samfunn.

Viken fylkeskommune temastrategi for bibliotekutvikling 2022-2025.

forutsetningen for et opplyst demokrati er en lesende befolkning som er i stand til å tolke, vurdere og forstå et budskap (s. 3). Fylkeskommunens temastrategi understreker videre at drift og utvikling av biblioteket er en lovpålagt plikt. Res Bibliotheca sitt arbeid overlapper en rekke av FNs bærekraftsmål, men kanskje særlig bærekraftsmål 10 – mindre ulikhet, og bærekraftsmål 11 - bærekraftige byer og lokalsamfunn. Disse målene ønsker å redusere ulikskap i og mellom land og å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige.

Illustrasjoner hentet fra FN-sambandet

Bibliotekene har i alle år vært forankret i en delingskultur og gjenbruk, og denne praksisen er en naturlig del av vår identitet. Vi innser nå verdien av vår kompetanse på dette området og er stolte over å kunne løfte frem vår bærekraftsprofil.

Et konkret eksempel på dette er at vi har fått kommunen med på å integrere kjøp og salg via Finn.no i det kommunale systemet.

Vi styrker gjenbruk og bærekraft i praksis!

Marte Bergsland

Bærekraftmål 10

Bærekraftmål 10 fokuserer på å redusere ulikheter både innenfor og mellom land, med mål om å sikre sosial, økonomisk og politisk inkludering for alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, opprinnelse, religion eller økonomisk status. Res Bibliotheca bidrar til dette ved å skape et bibliotek som er tilgjengelig for alle, og som legger til rette for deltakelse, læring og deling av kunnskap på tvers av samfunnsgrupper. Dette arbeidet utfordrer strukturelle barrierer som ofte hindrer marginaliserte grupper fra å delta i samfunnslivet og i demokratiske prosesser.

Bærekraftmål 11

Bærekraftmål 11 handler om å gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige. Biblioteket er en sentral aktør i dette arbeidet, da det fungerer som en møteplass og læringsarena som fremmer sosial inkludering og fellesskap. Res Bibliotheca jobber for å utvikle biblioteket som en aktiv og relevant aktør i lokalsamfunnet, med tiltak som styrker dialog, engasjement og medvirkning fra innbyggerne. Ved å tilby gratis ressurser, digitale verktøy og inkluderende aktiviteter bidrar prosjektet til å bygge robuste lokalsamfunn hvor alle har en stemme.

Foto: Anne-Britt Rage
Fra Gjennomføring av folkeundersøkelse

NÅ TØR VI Å PRØVE UT NYE ARRANGEMENTER FOR Å SKAPE DE GODE SAMTALENE OG DEBATTARENAENE.

VI ER TRYGGE I VÅR POSISJON SOM DEMOKRATIHUS, OG BRUKER METODENE INN I PROGRAMMERINGEN I BIBLIOTEKET, MEN OGSÅ SOM KONSULENTER FOR ANDRE I KOMMUNEN.

NÅ ER DET MANGE SOM SER AT KOMPETANSEN RUNDT KREATIVE PROSESSER OG DE KONSTRUKTIVE DIALOGENE SITTE PÅ BIBLIOTEKET.

MARTE BERGSLAND

FLEKSIBEL OG FORBEREDT

Gjennom Res Bibliotheca tar biblioteket en aktiv rolle i å adressere globale utfordringer som ulikhet og ekskludering, og som en drivkraft for bærekraftig lokalsamfunn. Ved å kombinere tradisjonell kunnskapsformidling med innovative og inkluderende metoder skaper prosjektet rom for både læring, deltakelse og fellesskap – essensielle elementer for å oppnå målene om mindre ulikhet og bærekraftige samfunn.

Bibliotekene er tuftet på ideene om folkeopplysning og delingsøkonomi, og Res Bibliotheca tar sikte på å bygge biblioteket som en aktiv arena som fremmer demokratiske ferdigheter hos innbyggere, og som tilrettelegger biblioteket som arena for aktive demokratiske prosesser. Lier bibliotek får verktøy til å stimulere til engasjement og deltakelse, også for innbyggere som vanligvis ikke deltar i demokratiet. Alle har rett til å bruke biblioteket uavhengig av bakgrunn, inntekt, status, kultur eller identitet. Bibliotekets tjenester og tilbud, samt den kunnskapen og de mulighetene dette gir tilgang, er tilgjengelig på likt grunnlag. Slik er bibliotekene med å bekjempe ulikhet i- og bygge et bærekraftig samfunn.

Vi involverer innbyggerne aktivt i utviklingen av biblioteket og planleggingen av et nytt bibliotek på bakkeplan i Lierbyen.

Målet er å fylle det nye bygget med innhold allerede før det bygges, slik at vi skaper et bibliotek som ikke bare dekker Liers behov i dag, men som også er fleksibelt nok til å møte fremtidens krav og de politiske prosessene vi står ovenfor.

VEIEN VIDERE

HVA SKJER I 2025

Vi insisterer på å bruke metoden vi har lært videre i arbeidet i biblioteket. Det er alle involverte partnere enige i. Dessuten fortsetter Lier biblioteket i 2025 å presse for forandring. I bunnen ligger design thinking, visual thinking og story telling.

Verdenskafeer som intern ekspertise

Vi samarbeider på tvers av kommunevirksomheter og andre aktører ved for eksempel å gjennomføre verdenskaféer for andre etater, og som ønsker å møte utfordringer ved å finne løsninger gjennom å skape casestudier og lage prototyper. Vi kan nevne nettverk for Livsmestring, Fjordbyen Symposium og nettverk Laget rundt barnet, alle i Lier kommune. På akkurat disse felt trenger Lier kommune ikke lenger å innhente ekstern og kostbar ekspertise, fordi kunnskapen er allerede her, og Lier bibliotek er mer enn villig til å formidle denne kunnskapen.

God natt vogn og utadrettet virksomhet

Vår suksess med God natt vogna skal videreføres og vi gleder oss til igjen å møte barna og deres engasjement for høytlesning og for små teateroppsett rundt vogna.

Vi ønsker dessuten å fortsatt engasjere oss i Liers befolkning og stiller oss åpen for forslag og forandring. Den oppsøkende virksomheten har kommet for å bli.

Foto: Siri Wigemyr
Fra Lesestund i Vogna, 2024

Europeisk nettverk

Vi fortsetter med å være en del av et Europeisk nettverk. Susana Silvestre, som vi opprinnelig hadde hyret inn for å lage 2 workshop har nå gått inn i et partnerskap med oss. Vi skrev første Erasmus+ søknaden sammen med hennes bedrift som internasjonal partner. Vi skal jobbe videre med dette partnerskapet både i forhold til Erasmus+, men Silvestre er også åpen for andre samarbeidsprosjekt. Foreløpig utarbeider vi et interaktivt kortspill for deltakende demokrati.

Vi har blitt invitert av Next Library i Århus i mai 2025 til å presentere både dette kortspillet, men også Res Bibliotheca - Demokrativogna - som våre samarbeidspartnere fra TWAPS i høyeste grad er involvert i. Kunstnere Christel Fetzer med base i Berlin, Tyskland og vår faste partner Anne-Britt Rage bidrar inn og sørger for høyt kunstnerisk nivå.

Det er et stort steg opp fordi dette er den mest innovative bibliotekskonferansen i Europa. Vi vil ikke bare være deltagere, men presentere vårt prosjekt Res Bibliotheca. Vi ønsker feedback på det vi gjør, forbedre oss gjennom

tilbakemeldinger og høre om andres prosjekter og ta disse med hjem. Vi er klare for å teste vårt kunnskapsnivå mot den internasjonale diskursen. Justere oss og bringe dette tilbake til Norge. Arbeidet med installasjonen har tatt oss videre inn i dypere diskusjoner rundt litteratur, medvirkning, ensomhet og demokratiets utvikling. Samtidig er gjennomføringen basert på koding som er et kompetansemål for biblioteket.

For de som ikke kan reise til utlandet kan installasjonen Vogna også ses i Norge, se programmet for vognas omreisende virksomhet.

Foto: Tanja Olander
Fra Workshop 1, 2024

Fra søknaden til Next Library 2025:

Lier Library owns an empty caravan, covered with many round colorful plates in different sizes.

Lier Library uses it to start unexpected conversations. We talk to people, read good-night-stories, or drive around the mayor to meet his constituency.

We want to bring this caravan to Next Library and make an interactive installation: we attach touch-sensors to the colorful plates. You can throw softballs at the caravan. If you hit one of the sensors, you will get a reaction. It might be

- a song
- a voice reading a poem
- a voice reading a short text on issues concerning democracy.

It might be that light goes on and:

- you get a mission like: Walk behind a visitor of Next Library. Observe what this person does. Do this for as long as you feel it is meaningful.
- you will be asked to write a mission.
- you get invited to join a barbecue party.

Vi tok med oss prototypen av denne installasjonen, Demokrati-Vogna, til Buskerud kulturkonferanse i januar 2025.

30.-31.jan	Kulturkonferansen i Kongsberg
12. feb	Prosessledere i nettverk for Livsmestring i Lier kommune.
13. feb	Prosessledere i Fjordbyen Symposium
9. apr	Demokrati på dagsorden, debatt, world cafe og Demokrati Vogna
24. apr	Eple og bærekraft, samtale om epler og bærekraft, og Demokrati Vogna
28.apr	Prosessledere i nettverk Laget rundt barnet i Lier kommune
7. mai	God Natt Vogna i Sylling
9. mai	Demokrati Vogna på Lier kulturscene
14. mai	God Natt Vogna på Engersand
21. mai	God Natt Vogna Høvik
24.-27.mai	Next Library, Århus
18.-28. sep	Kultursti Fjordbyen
Sep	Utstillingen Res Bibliotheca – Folkeundersøkelse på kunstnernes hus

Formidling av Res Bibliotheca

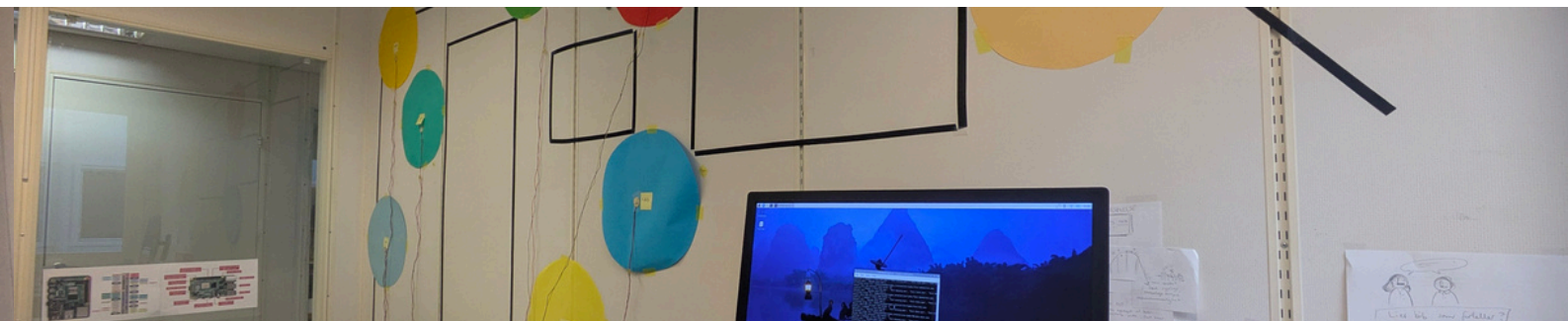
Vi opplever pågang på å formidle Res Bibliotheca. Dette er et arbeid som er påbegynt i 2024, og som vi ønsker å videreføre i 2025. Vår måte å jobbe tverrfaglig og internasjonalt har åpnet dører som før har vært stengt. Dette vil andre gjerne høre om.

Vi er med i demokrati-nettverket til Norsk bibliotekforening og skal kartlegge behov og utfordringer i arbeidet med å styrke demokrati og bærekraft på bibliotekene.

Vi er invitert til å formidle Res Bibliotheca på Kulturkonferansen 2025 i Kongsberg. Vi er stolte over å være invitert inn i en arena som omhandler hele kulturfeltet.

Vi har søkt Kulturytring 2025 for å formidle Res bibliotheca på Union Brygge i Drammen.

Foto: Anne-Britt Rage
Fra Prosjektrømmet, 2025

Utstilling

Arbeidstittel: Res Bibliotheca Folkeundersøkelse

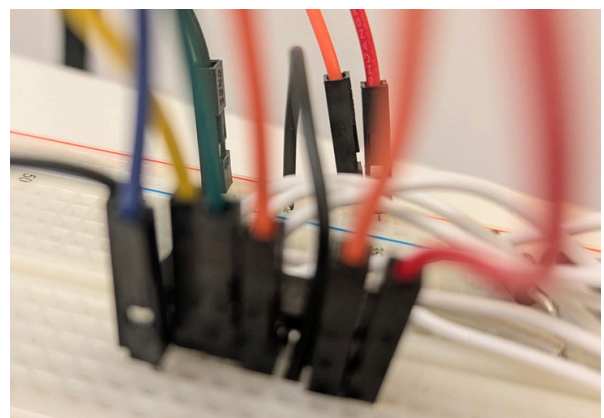
Vi ga følgende dokumenter til kunstnere: Kvantitativ analyse på papirark, AI genererte bilder av drømmebiblioteket samt bibliotekets analyse av undersøkelsen. I tillegg har vi formidlet sitater og inntrykk fra før og etter intervjuene til kunstnerne.

Dette materialet bearbeides og omskapes av 5 kunstnere/kunstnergrupper som alle har atelier på Kunstnernes Hus i Lierfjordbyen: Kunstnergruppen TWAPS, kunstnere Tove Sunde, Susanne K. Johansen, Anja Bing Vangsnes og Volodymyr Filippov. Disse kunstnerne er godt vant med konseptkunst og relasjonell kunst og kommer med forskjellige teknikker og arbeidsmetoder: Foto, installasjon, film, grafikk og performance. Vårt ønske er å få til en bredde i uttrykk, samtidig som den konseptuelle konteksten er tydelig.

Utstillingen er en del av kulturstien som skal aktivere Lier Fjordbyen i forbindelse med åpningen av det nye regionssykehuset. I tillegg skal utstillingen bli til en vandreutstilling i regionen. Biblioteker, men også lokale gallerier er mulige samarbeidspartnere. Utstillingen har allerede fått støtte fra Fylkeskommunen.

VI DELTAR PÅ DET VI KAN
DETTE ER NOE AV DE VI HAR
GJORT SÅ LANGT I 2025

I DET LANGE LØP... LA SPIREN VOKSE

Vi trenger et bibliotek som gir oss mulighet til å videreutvikle vårt demokratihus for alle i Lier. Vi kan ikke ha et bibliotek som må utestenge publikum fordi utgangsdøren ikke er bred nok. Vi kan ikke ha et bibliotek som har for lite plass til et publikum som ønsker mer enn de mest nødvendige tjenester. Vi trenger et bibliotek med plass til alle for å bli et demokratihus med overbevisende praksis.

Det kommer frem av Lier folkeundersøkelse at de aller fleste Liunger har en formening om hva de ønsker å oppleve dersom de besøker Lierbyen, og hva de synes mangler i dag. Et av ønskene som går igjen er en sosial møteplass, et behov biblioteket mener vi er svært egnet til å møte dersom lokalene legger til rette for det. Derfor jobbes det bredt for bedre synlighet og størrelse på bakkeplan.

I forbindelse med workshop 1 og 2 i 2024 har vi jobbet med en prototype for «Makerspace Food», et kjøkken som integreres i biblioteket og blir til flerbruksrom. Her kan kokebøker testes, kurs holdes om næringsrikt mat, internasjonale retter eller lokal mat. **Mulighetene er uendelige.**

Forskning viser hvor usunt det er å spise uten fokus på mat. Vi kan dekke til et langbord og øve oss igjen i samspising. I mange familier har våre digitale apparater overtatt middagsbordet. Kanskje kan biblioteket få oss til å slå av mobiltelefonene når vi samles. Flerbruksrom gjør oss mer fleksible og åpner mulighetssfæren for borgerinnitiativ og dertil arrangement.

Bibliotekets rolle som kulturformidler av lokalhistorie kan fornyes. Her kan det nevnes for Lier: kunnskap i landbruket, kunnskap om lokal mat, rødlista husflid, historier fra minoritetsgrupper og immaterielle tradisjoner og utnyttelse av naturressurser.

Res Bibliotheca viser at biblioteket egner seg til å romme så mye mer enn det vi tradisjonelt tenker et bibliotek er.

RES BIBLIOTHECA

har bestått av følgende:

Lier biblioteks bibliotekarer

Tanja Olander
Siri Wigemyr
Asbjørg Jonassen
Tom Kenneth Kristoffersen
Irene Vedaa

Prosjektledelsen

Aleksander Kristung, bibliotekssjef
Anne Britt Rage, prosjektleder kunst
Marte Bergsland, prosjektleder bibliotek

Kunstner og samarbeidspartner

Christel Fetzer

Instruktør og samarbeidspartner

Susana Silvestre

Utforming av rapporter og illustrasjoner og teknisk utvikler av DemokratiVogna

Jannicke T. B. Bech

Workshop-deltakere

Workshop 1

Beate Ranheim, Fylkesbiblioteket
Nina Toft, Kunstrådgiver Lier kommune
Shawkat Jafari, kulturprodusent

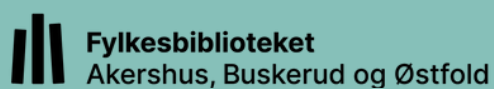
Workshop 2

Nina Toft - kunstrådgiver Lier kommune
Anne-Marte Lind - Utviklingsenheten i Lier kommune
Anita Kristoffersen - Utviklingsenheten i Lier kommune
Jon-Kristian Pedersen - Utviklingsenheten i Lier kommune
Heidi Reinsfelt Krogh - Kunstnernes hus, Lierstranda
Marisa Ferreira - Kunstnernes hus, Lierstranda
Susanne K. Johansen - Kunstnernes hus, Lierstranda
Trine Pettersen - Kunstnernes hus, Lierstranda
Anja Bing Vangsnes - Kunstnernes hus, Lierstranda
William Holm Viken - Lærling Utviklingsenheten
Hilde Grefsrud - Fylkesbiblioteket i Akershus Buskerud og Østfold
Jannicke Bech - prosjektmedarbeider

En stor takk til alle som deltok i workshop 1 og 2, ledet av Susana Silvestre. Listene fra workshop 1 og 2 inkluderer ikke bibliotekarer eller prosjektledelsen.

Foto bakside: Anne-Britt Rage
Workshop 1 gjennomført, utenfor Gilhus Gård

Prosjektet har fått støtte fra Fylkesbiblioteket i Akershus, Buskerud og Østfold, Nasjonalbiblioteket, Sparebankstiftelsen DNB, Kulturdirektoratet, KORO og Buskerud fylkeskommune.

RES
BIBLIOTHECA
LIER BIBLIOTEK 2024/25